

Handläggare
Chloé Johnsson
Telefon: 08-508 010 93

Till
Järva stadsdelsnämnd

Utvärdering av tidigare lokala miljö- och klimathandlingsplaner

Förvaltningens förslag till beslut

Järva stadsdelsnämnd lägger utvärdering av tidigare lokala miljö- och klimathandlingsplaner till handlingarna.

Sammanfattning

Innan sammanläggningen till Järva stadsdelsnämnd hade Spånga-Tensta stadsdelsnämnd och Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd styrande lokala miljö- och klimathandlingsplaner som beskrev de aktiviteter som skulle genomföras för att nå stadens miljö- och klimatmål. I stadens nya miljöprogram är det inte längre ett krav att ha en lokal miljö- och klimathandlingsplan.

För att undvika att skapa parallella processer för styrning och uppföljning av nämndens miljö- och klimatarbete samt öka systematiken och sammanhållningen i nämndens hållbarhetsarbete utmynnar förvaltningens uppföljning i bedömningen att det inte bör tas fram någon ny handlingsplan för miljö- och klimatarbetet. Styrning och uppföljning av hållbarhetsarbetet vidareutvecklas i nämndens och enheternas verksamhetsplaner.

Bakgrund

I maj 2020 antog kommunfullmäktige ett miljöprogram och en klimathandlingsplan för Stockholms stad för perioden 2020-2023. I samband med detta fick stadsdelsnämnderna uppdraget att ta fram lokala miljö- och klimathandlingsplaner för samma period. Stadsdelsnämnderna skulle även redovisa i sina verksamhetsplaner hur de skulle bidra till att staden uppnår miljömålen. Både Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning och Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning tog fram egna handlingsplaner för perioden 2020-2023 och som skulle revideras varje år.

I verksamhetsplanen 2024 för Järva stadsdelsförvaltning finns en nämndaktivitet om att *följa upp tidigare lokala miljö- och*

klimathandlingsplaner. Aktiviteten beskrivs enligt följande: under 2024 kommer nämnden att följa upp utfallet från de lokala miljö- och klimathandlingsplanerna från 2020-2023. Uppföljningen kommer att ligga som underlag för framtagandet av en lokal miljö- och klimathandlingsplan inför 2025 som ansluter till stadens nya miljö- och klimatprogram giltigt från 2024 och framåt.

Ärendet

Förvaltningen har genomfört en utvärdering av de lokala miljö- och klimathandlingsplanerna. Utvärderingen redovisas som bilaga till detta tjänsteutlåtande. Utvärderingen visar att många aktiviteter i handlingsplanerna som skulle föras in i verksamhetsplanerna har tagits bort, ändrats/omformulerats eller lagts till i samband med revideringen av handlingsplanerna som gjordes varje år. Alla aktiviteter i handlingsplanerna fördes inte in i verksamhetsplanerna på nämndnivå. I vissa fall nämndes de i beskrivande text, i andra fall lades de in i verksamhetsplan på enhetsnivå. Detta tillsammans med brist på en samlad uppföljning av handlingsplanerna försvårar möjligheten att utvärdera vilka aktiviteter som faktiskt genomfördes inom ramen för handlingsplanerna.

Utvärderingen visar även att aktiviteterna i handlingsplanerna var av varierande kvalitet då en del aktiviteter var väldigt specifika medan andra var mer övergripande. Detta försvårar genomförandet då mycket ansvar läggs på verksamheten att tolka och konkretisera aktiviteterna. Andra aktiviteter tog snarare formen av ett löpande arbete under handlingsplanernas giltighetstid då de beskrev ett arbetssätt snarare än en särskild insats. Aktiviteter kopplade till lokaler var inte planerade på ett realistiskt sätt eftersom de inte tog hänsyn till varken rådighet eller krav på resurser. Sättet som aktiviteterna var formulerade väcker även frågor om vad och hur mycket förvaltningen behövde genomföra av en aktivitet för att den skulle kunna betraktas som genomförd. Sammantaget gör detta utvärderingen av det faktiska arbetet med handlingsplanerna svår att överblicka. Det som kan konstateras är att det är svårt att följa arbetets utveckling över tid.

Därtill visar utvärderingen att framtagandet och revideringen av handlingsplanerna var knutna till förvaltningarnas miljöstrategi respektive miljösamordnare, vilket gjorde arbetet sårbart.

Ärendets beredning

Ärende har beretts inom administrativa avdelningen.

Jämställdhetsanalys

Utvärderingen har inte tagit hänsyn till ett jämställdhetsperspektiv utan fokuserat på att utvärdera handlingsplanernas aktiviteter så som dessa var formulerade. I dessa handlingsplaner fanns inget

uttalat jämställdhetsperspektiv och/eller könskonsekvensbeskrivningar. Förvaltningen arbetar för att utveckla jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv i miljö- och klimatarbetet.

Barnkonsekvensanalys

Barn berörs direkt och indirekt av förvaltningens hållbarhetsarbete. I miljöprogrammet pekas barn och unga ut som en sårbar grupp med tanke på klimatförändringarna, barn och äldre riskerar drabbas hårdare än andra invånare av dessa förändringar. Därtill är barn och unga i Järva särskilt sårbara med tanke på att Järva är en så kallad värme punkt i staden och att barnfattigdom och trångboddhet är mer utbredd i området än i andra delar av staden. Förvaltningen arbetar för att utveckla barnrättsperspektivet i miljö- och klimatarbetet.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Stadens miljö- och klimatarbete styrs genom budgeten, miljöprogrammet och de 12 tillhörande handlingsplanerna, samt nämndernas verksamhetsplaner. Att ta fram ytterligare ett styrdokument motsvarar att skapa ytterligare styrning och uppföljningssystem. I nya miljöprogrammet är det inte längre ett krav att ha en lokal miljö- och klimathandlingsplan. Förvaltningen ser en risk med att ta fram ett styrdokument i form av en lokal miljö- och klimathandlingsplan då detta kan leda till skapandet av parallella processer för styrning och uppföljning av miljö- och klimatarbetet. Förvaltningen anser istället att miljö- och klimatarbetet bör vidareutvecklas i nämndens och enheternas verksamhetsplaner där aktiviteterna som tas fram bidrar till en förflyttning och utveckling av det rullande miljö- och klimatarbetet. Förvaltningen anser vidare att det är viktigt att hitta en balans mellan planerings- och uppföljningsarbetet och själva genomförandearbetet. Det vill säga att det strategiska arbetet och stödet till verksamheterna också kommer att handla om genomförandet och implementering, inte enbart planering och uppföljning. Att ta fram ytterligare en handlingsplan som ligger utanför verksamhetsplaneringen och ILS innebär att lägga ytterligare tid på planering och uppföljning på bekostnad av stöd i arbetet med implementering och genomförande.

Vidare integreras miljöprogrammet i stadens system för integrerad ledning och styrning (ILS) och det finns därmed möjlighet att koppla såväl nämnd- och enhetsmål som nämnd- och enhetsaktiviteter till stadens miljö- och klimatmål. Genom att koppla mål och aktiviteter till miljöprogrammet kan man enklare få en överblick över nämndens/förvaltningens utvecklingsarbete inom miljö- och klimatområdet. Här blir stödet från förvaltningens stödfunktioner till enheterna samt samverkan viktiga för att

prioritera och att ta fram relevanta nämnd- och enhetsaktiviteter för faktiska förflyttning i miljö- och klimatarbetet.

Förvaltningen har därtill ett pågående arbete med att utveckla det strategiska hållbarhetsarbetet inom förvaltningen. Som ett led i detta har förvaltningen under 2024 inrättat ett hållbarhetsnätverk med syfte att sprida ägandeskap och nå ut med styrning kring hållbarhetsarbetet. Syftet är också att sprida information och främja innovation samt hålla ihop de ekologiska, sociala och ekonomiska dimensionerna av hållbarhet. Hållbarhetsnätverket är också ett viktigt forum för uppföljning av det rullande hållbarhetsarbetet i tillägg till uppföljningar inom ramen för verksamhetsberättelsen. Förvaltningen anser att riktad stöd till enheterna och samverkan inom förvaltningens avdelningar är viktiga grunder för att skapa ett systematiskt och sammanhållet hållbarhetsarbete.

Toni Mellblom
Stadsdelsdirektör
Järva stadsdelsförvaltning

Jonas Eliasson
Avdelningschef
Järva stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Utvärdering av Rinkeby-Kistas och Spånga-Tenstas tidigare lokala miljö- och klimathandlingsplaner
2. Klimat- och miljöhandlingsplan Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning 2020-2023 (version 2020)
3. Miljö- och klimathandlingsplan Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning 2020-2023 – version 2020 (version 2020)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Toni Mellblom, Stadsdelsdirektör	2024-11-06
Jonas Eliasson, Avdelningschef	2024-11-06